

Mirar-s'hi

Tots els nostres vocabularis de barbarismes proposen, com a substitució del verb «esmerar-se», que és sens dubte un castellanisme inadmissible, la frase verbal *mirar-s'hi*. Efectivament, aquesta solució, quant al significat expressat per *mirar-s'hi*, és perfecta, però cal veure si no presenta cap dificultat d'aplicació en alguns casos. *Mirar-s'hi* forma part d'una sèrie de frases verbals, que podem ja anomenar locucions, constituïdes per un verb que ha adquirit una nova significació amb l'adjunció d'una partícula pronominal, primitiu representant d'un complement d'objecte d'aquest verb, en el significat del qual s'ha anat, amb l'ús, integrant gradualment. És la sèrie en què trobem *anar-se'n*, *sortir-se'n*, *tornar-s'hi*, etc. Però així com en *anar-se'n* el pronom *en*, primitiu representant d'un complement de procedència, ha abdicat completament aquesta funció, i avui diem *Se'n van de casa* sense que sembli a ningú que *en* duplica *de casa* i s'incorre en una redundància, en el cas de *mirar-s'hi* no s'ha perdut del tot la consciència que el pronom *hi* és el representant d'un complement d'objecte preposicional, perquè el procés d'integració d'aquesta partícula en el significat del verb no s'ha acomplert del tot, i així, en una construcció com *Ens hi mirem molt a repassar-ho*, no ens atreviríem a dir que no existeix duplicació entre *hi* i *a repassar-ho*.

En les construccions en què el complement d'objecte ha estat esmentat abans —que són, de fet, les que han originat aquesta integració de la partícula pronominal en el significat del verb— la solució és perfecta i irreprotxable: *Si ho volem fer bé ens hi hem de mirar molt*. O, anàlogament, quan trobem el complement d'objecte (que designa allò que és objecte del nostre mirament) en una oració posterior: *Quan s'hi miren el treball els surt impecable*. En el llenguatge popular, d'on prové una locució com *mirar-s'hi*, no solen donar-se aquestes duplicacions perquè s'acostuma a usar el complement en aposició, cosa que no sempre és admissible en el llenguatge culte: *S'hi miren molt, en el que fan*.

Es, d'altra banda, simptomàtica la petita però essencial diferència que observem en les definicions de *mirar-s'hi* del Fabra i de l'Enciclopèdia: el primer defineix *mirar-s'hi* (*a fer una cosa*), i l'Enciclopèdia *mirar-s'hi* (*en fer una cosa*). Però no sembla pas inviable que el complement de *mirar-s'hi* sigui un nom que designi una acció, com *acompliment*, *realització*, *col·locació*, *recompte*, etc.

Albert Jané